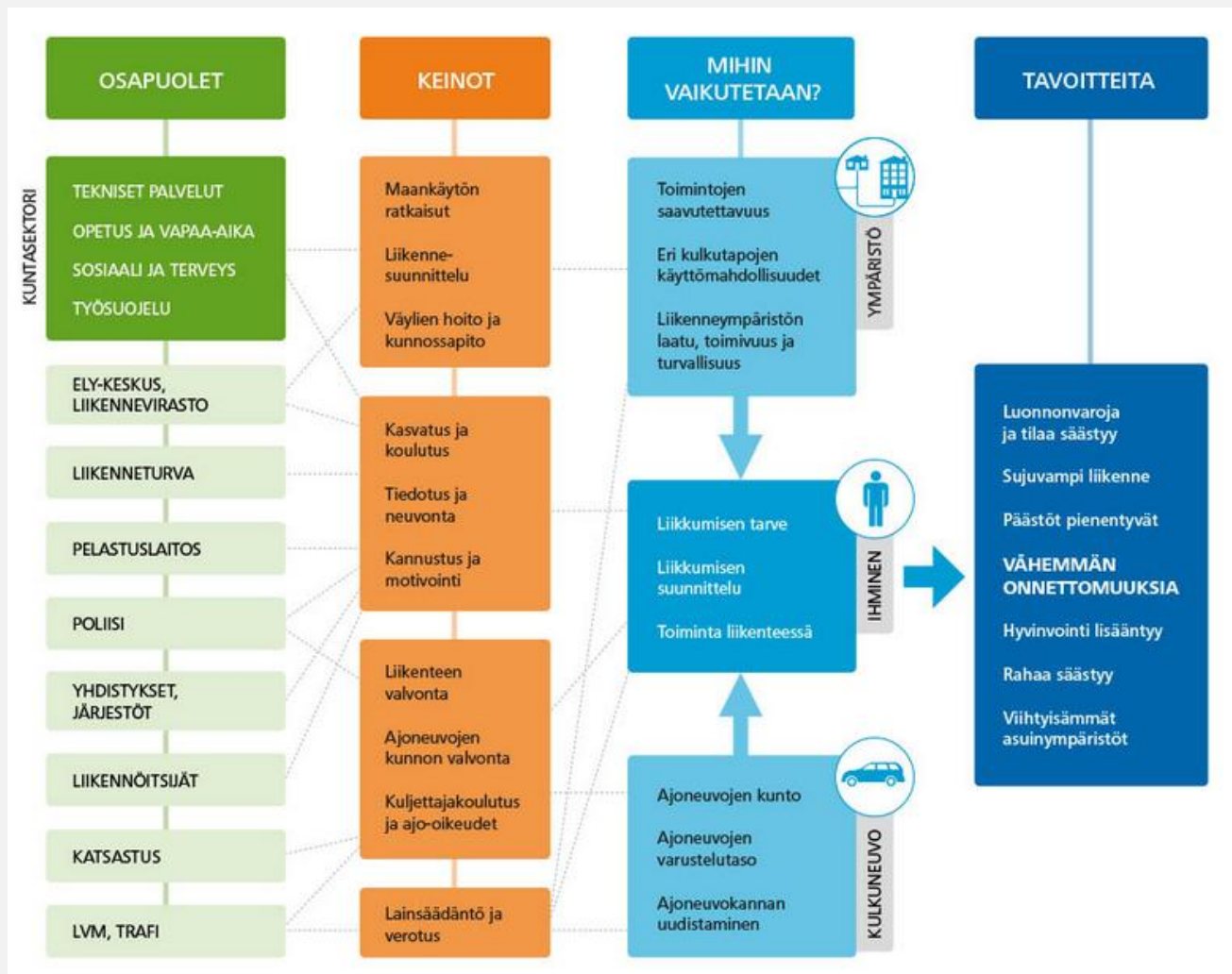

VIISAAN LIIKKUMISEN EDISTÄMINEN KUNNASSA TOIMINTAESIMERKKEJÄ ERI HALLINTOKUNTIIN

- ❑ Kunnan toiminta ja palvelut tavoittavat jokaisen suomalaisen jossakin elämänvaiheessa, mikä on hyvä perusta liikenneturvallisuustyölle.
- ❑ Kunnan liikenneturvallisuustyö on pitkäjänteistä perustyötä, jossa huomioidaan kaikenikäiset asukkaat ja eri liikkujaryhmät.
- ❑ Kunnan tehtävänä on tarjota jokaiselle kuntalaiselle edellytykset tehdä vastuullisia ja turvallisia liikkumisvalintoja. Vastuullisena työnantajana kuntien tulee myös huolehtia työntekijöidensä hyvinvoinnista ja jaksamisesta.
- ❑ Liikenneturvallisuustyön työkalupakki on laaja ja siitä löytyy toiminnan mahdollisuuksia kaikille hallintokunnille. Eri toimijoiden yhteistyö tehostaa toiminnan vaikutusta.
- ❑ Päättäjien sitoutuminen ennaltaehkäisevään liikenneturvallisuustyöhön varmistaa resurssit pitkäjänteiseen työskentelyyn.

VIISAAN LIIKKUMISEN EDISTÄMINEN KUNNASSA TOIMINTAESIMERKKEJÄ ERI HALLINTOKUNTIIN

SIVISTYSPALVELUT

VARHAISKASVATUS

- Henkilöstön perehdytys liikenneturvallisuuskasvatuksen sisältöihin ja toimintatapoihin
- Liikennekasvatus varhaiskasvatussuunnitelmassa ja turvallisuusohjeissa
- Liikkumisen pelisääntöjen kirjaaminen osaksi hoitosopimuksia
- Liikenneturvallisuusasioista keskustelu vanhempainilloissa
- Liikennekasvatuksen linkittäminen päivähoidon arkeen vuosikellomallilla
- Liikennekasvatus päivittäisen toiminnan osana: retket, leikit, pelit
- Liikenneaiheiset tapahtumat ja tempaukset, teemapäivät
- Asiantuntijoiden vierailut päiväkodissa
- Turvallisesta päiväkotiympäristöstä huolehtiminen
- Saattoliikenteen turvallisuus; tiedotus, ohjeistus, turvalliset pihajärjestelyt

KOULUT JA OPPILAITOKSET

- Opettajien perehdytys liikenneturvallisuuskasvatuksen sisältöihin ja toimintatapoihin
- Liikennekasvatus koulun opetussuunnitelmassa ja turvallisuusohjeissa
- Liikkumisen pelisääntöjen kirjaaminen koulun järjestyssääntöihin
- Liikenneturvallisuus kouluuyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastuksissa
- Liikennekasvatuksen integroiminen vuosikellomallilla eri oppiaineisiin
- Huoltajien tukeminen liikennekasvatustyössä keskusteluin ja materiaalein
- Liikenneaiheiset tapahtumat ja tempaukset, teemapäivät
- Asiantuntijoiden vierailut oppitunneilla tai vanhempainilloissa
- Koulumatkojen ja koulun lähialueen liikenneturvallisuuskartoitukset
- Saattoliikenteen turvallisuus; tiedotus, ohjeistus, turvalliset pihajärjestelyt
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen koulukuljetusten järjestelyissä
- Koulun liikkumis- tai liikenneturvallisuussuunnitelman laatiminen
- Kouluverkkopäätösten liikkumiseen kohdistuvien vaikutusten arviointi

VIISAAN LIIKKUMISEN EDISTÄMINEN KUNNASSA TOIMINTAESIMERKKEJÄ ERI HALLINTOKUNTIIN

VAPAA-AJAN PALVELUT

NUORISOTYÖ

- Nuorisotyöntekijöiden perehdytys liikennekasvatustyön sisältöihin ja toimintamalleihin
- Liikenneturvallisuuden sisällyttäminen nuorisotyön strategiaan
- Liikenneturvallisuusteema osaksi ennaltaehkäisevää päihdetyötä
- Monialaisten yhteistyöryhmien hyödyntäminen liikenneturvallisuustyössä
- Huoltajien tukeminen liikennekasvatustyössä keskusteluin ja materiaalein
- Nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien hyödyntäminen liikenneturvallisuus-työn ideoinnissa ja toteutuksessa
- Liikenteeseen liittyvät tapahtumat, tempaukset ja toimintaprojektit, teemaillat nuorisotalolla jne.

LIIKUNTAPALVELUT

- Liikunnanohjaajien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön ja erityisesti kävelyn ja pyöräilyn turvallisuuskysymyksiin
- Tiedottaminen arkiliikunnan terveyshyödyistä ja tapaturmariskeistä
- Kävelyä ja pyöräilyä edistävät tapahtumat ja tempaukset
- Liikuntapaikkojen turvallisista liikennejärjestelyistä huolehtiminen
- Seurojen ja järjestöjen tukeminen liikenneturvallisuustyössä

VIISAAN LIIKKUMISEN EDISTÄMINEN KUNNASSA TOIMINTAESIMERKKEJÄ ERI HALLINTOKUNTIIN

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT 1/2

NEUVOLAT

- Neuvolaterveydenhoitajien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön
- Keskustelut ikäkausitarkastusten ja perhevalmennuksen yhteydessä
- Huoltajien liikennekasvatustyötä tukevien aineistojen jakaminen
- Liikenneturvallisuusmateriaalin esillä pitäminen odotustilassa
- Liikenneturvallisuusteemojen esille tuominen perhekahviloissa

KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLTO

- Kouluterveydenhoitajien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön
- Liikenneturvallisuusasioista keskustelu oppilas- ja opiskelijahuoltotyössä
- Liikenneturvallisuus kouluyhteisön ja opiskeluympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden tarkastuksissa
- Keskustelut vuositarkastuksissa ja oppituntivierailuilla
- Kouluterveyskyselyn liikenneturvallisuuskysymysten hyödyntäminen
- Liikenneturvallisuusmateriaalin esillä pitäminen odotustiloissa

TERVEYSKESKUKSET

- Terveiden- ja sairaanhoitajien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön
- Lääkäreiden perehdyttäminen liikennelääketieteeseen
- Ajoterveyden arviointi osana lääkärin tarkastuksia
- Tiedottaminen arkiliikunnan terveyshyödyistä ja tapaturmariskeistä
- Liikennetapaturmien seuranta ja tietojen hyödyntäminen toiminnassa
- Liikenneturvallisuusteemoista keskustelu vastaanotoilla
- Liikenneturvallisuusmateriaalin esillä pitäminen odotustiloissa

VIISAAN LIIKKUMISEN EDISTÄMINEN KUNNASSA TOIMINTAESIMERKKEJÄ ERI HALLINTOKUNTIIN

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT 2/2

MIELENTERVEYS- JA PÄIHDETYÖ

- Ajoterveyden arviointi kaikissa potilaskontakteissa
- Potilaiden informointi heidän mahdollisesti heikentyneestä ajokyvystä
- Rattijuopumukseen syyllistyneiden ajoterveyden arviointi
- Alkolukon käyttö osana päihdehoitoa

TYÖTERVEYSHUOLTO

- Työterveydenhoitajien ja lääkäreiden perehdytys liikenneturvallisuustyöhön
- Liikenneteeman sisällyttäminen työterveyshuollon sopimukseen
- Keskustelut arkiliikunnan hyödyistä, mahdollisuuksista ja esteistä
- Työ- ja työasiamatkojen tapaturmariskeistä keskustelu
- Työmatkatapaturmien seuranta (yhteistyössä työsuojelun kanssa)
- Työnantajien kannustaminen erilaisiin tapahtumiin ja tempauksiin
- Liikenneturvallisuusmateriaalin esillä pitäminen tai jakaminen

VANHUSPALVELUT

- Vanhusten parissa toimivien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön
- Iäkkäille ja heidän omaisilleen suunnattu tiedotus ikääntymisen vaikutuksista liikkumisen turvallisuuteen
- Iäkkäille suunnattujen teematilaisuuksien järjestäminen
- Liikenneturvallisuusteemojen käsittely ikäihmisten omista tapahtumista
- Vanhusneuvoston ja -järjestöjen osallistaminen liikenneturvallisuustyöhön
- Vaaranpaikka- ja esteettömyyskartoitusten laatiminen
- Liikenneturvallisuudesta huolehtiminen palveluliikenteen järjestelyissä sekä sosiaali- ja terveyspalveluiden sijaintia koskevissa päätöksissä

VAMMAISPALVELUT

- Vammaisten parissa toimivien perehdytys liikenneturvallisuustyöhön
- Vammaisten henkilöiden liikkumisen erityispiirteitä esille tuovien tempausten järjestäminen
- Vammaisneuvoston ja -järjestöjen aktivointi liikenneturvallisuustyöhön
- Vaaranpaikka- ja esteettömyyskartoitusten laatiminen esimerkiksi yhteistyössä vanhusneuvoston kanssa
- Liikenneturvallisuudesta huolehtiminen palveluliikenteen järjestelyissä ja sosiaali- ja terveyspalveluiden sijaintia koskevissa päätöksissä

VIISAAN LIIKKUMISEN EDISTÄMINEN KUNNASSA TOIMINTAESIMERKKEJÄ ERI HALLINTOKUNTIIN

TEKNISET- JA YMPÄRISTÖPALVELUT

- Henkilöstön osaamisen ylläpito liikennesuunnitteluun, rakennuttamiseen ja ylläpitoon liittyvissä tehtävissä sekä työturvallisuuteen liittyen
- Henkilöstön osaamisen ylläpito liikenneturvallisuusasioissa mm. liikenneturvallisuuden, kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen kaavoitusprosessissa
- Yhtenäisten käytäntöjen määrittäminen mm. nopeusrajoitusjärjestelmän, väistämisvelvollisuuksien, pyörätieverkkojen tai hidastepolitiikan osalta
- Liikenneturvallisuuden ja kestäväen liikkumisen huomioiminen katusuunnitelmissa, liikenteen ohjaussuunnitelmissa, paikallisessa liikenne- ja maankäyttöpolitiikassa
- Kaavojen ja muiden maankäytön suunnitelmien liikenneturvallisuusvaikutusten arviointi
- Liikenneturvallisuuden ja kestävien kulkutapojen huomioiminen rakennusjärjestyksen laadinnassa ja rakennuslupia myönnettäessä
- Liikenneturvallisuussuunnitelmien teettäminen ja toteuttaminen
- Liikenneturvallisuuden huomioiminen väylien hoidossa ja tilapäisissä liikennejärjestelyissä
- Kuntalaisilta, muilta hallintokunnilta ja luottamushenkilöiltä tuleviin liikennettä koskeviin aloitteisiin vastaaminen
- Yhteistyö kunnan muiden hallintokuntien kanssa ja asiantuntija-avun tarjoaminen liikenneympäristön turvallisuuteen liittyvissä asioissa
- Liikenteeseen liittyvien tutkimusten, mittausten ja selvitysten laatiminen
- Kunnan liikenneturvallisuustilanteen seuranta ja tuloksista tiedottaminen kuntalaisille ja päättäjille
- Tiedottaminen tilapäisistä tai uusista liikenteen järjestelyistä sekä liikennettä koskevista suunnitelmista
- Turvallisuusnäkökulmista huolehtiminen joukkoliikenteen ja pysäkkien suunnittelussa sekä henkilökuljetusten hankinnassa

VIISAAN LIIKKUMISEN EDISTÄMINEN KUNNASSA TOIMINTAESIMERKKEJÄ ERI HALLINTOKUNTIIN

AVAINKYSYMYKSIÄ PÄÄTTÄJILLE

Kunnanhallitus, valtuusto, johtoryhmä

- Nähdäänkö liikenneturvallisuus osana kuntalaisten hyvinvointia? Käsitelläänkö sitä kuntastrategiassa, hyvinvointisuunnitelmassa ja turvallisuussuunnitelmassa?
- Toteutetaanko liikenneturvallisuustyötä poikkihallinnollisesti jonkin ryhmän toimesta? Mikä toimiala koordinoi liikenneturvallisuustyötä?
- Onko liikenneturvallisuustyöhön eri toimialoilla osoitettu riittävästi resursseja?
- Onko kunnan liikenneturvallisuustilanne ja ongelmat päättäjien tiedossa?
- Tiedostetaanko liikenneturvallisuustilanteen yhteys kuntatalouteen?
- Huomioidaanko liikenneturvallisuus ja saavutettavuus eri kulkutavoilla kunnan alueidenkäyttöä ja palveluverkkoa koskevissa suunnitelmissa?

Sivistyspalvelut

- Toteutuvatko opetussuunnitelmiin kirjatut liikennekasvatustyön tavoitteet?
- Ovatko päivähoitajat ja opettajat saaneet perehdytystä liikenneturvallisuustyöhön?
- Tehdäänkö liikennekasvatuksessa yhteistyötä perheiden ja sidosryhmien kanssa?
- Onko koulujen lähialueiden liikenneturvallisuusongelmia kartoitettu ja parannustoimet suunniteltu?
- Toteutuuko liikenneturvallisuus koululaiskuljetusten järjestelyissä?
- Huomioidaanko liikenneturvallisuus ja saavutettavuus eri kulkutavoilla päiväkotij- ja kouluverkkoa koskevissa suunnitelmissa?

Vapaa-ajan palvelut

- Näkyykö liikenneturvallisuus liikuntatoimen ja nuorisotyön (vapaa-aikatoimet) toimintasuunnitelmissa?
- Onko nuoriso- ja liikunnanohjaajia perehdytetty liikenneturvallisuustyöhön?
- Onko liikuntapaikkojen liikenneturvallisuus ja saavutettavuus eri kulkutavoilla kartoitettu ja parannustoimenpiteet suunniteltu?
- Onko nuorille tarjottu mahdollisuutta osallistua liikenneturvallisuustyön suunnitteluun ja toteutukseen?
- Tarjotaanko kuntalaisille tietoa turvallisesta ja hyvinvointia edistävästä liikkumisesta?
- Seurataanko kuntalaisten liikkumistottumuksia ja liikennetapaturmia?
- Onko seuroja ja yhdistyksiä kannustettu mukaan liikenneturvallisuustyöhön?

VIISAAN LIIKKUMISEN EDISTÄMINEN KUNNASSA TOIMINTAESIMERKKEJÄ ERI HALLINTOKUNTIIN

AVAINKYSYMYKSIÄ PÄÄTTÄJILLE

Sosiaali- ja terveystoimet

- Näkökö liikenneturvallisuus hallinnon eri yksiköiden toimintasuunnitelmissa?
- Onko liikenneturvallisuusteema mukana kunnan hyvinvointityössä?
- Ovatko terveydenhoitajat, sosiaalityöntekijät ja muut avainhenkilöt saaneet perehdytystä liikenneturvallisuustyöhön?
- Ovatko terveydenhuollon menettelyt ajoterveyteen ja sen arviointiin liittyvien kysymysten osalta riittäviä?
- Toteutuuko liikenneturvallisuus henkilökuljetusten järjestelyissä?
- Ovatko vanhus- ja vammaisneuvosto mukana liikenneturvallisuustyössä?
- Seurataanko kuntalaisten liikennetapaturmia ja niiden syitä säännöllisesti?
- Tarjotaanko kuntalaisille tietoa turvallisesta ja hyvinvointia edistävästä liikkumisesta?
- Huomioidaanko liikenneturvallisuus palveluverkon suunnittelussa?

Henkilöstötoimet

- Sisältyvätkö työ- ja työasiamatkojen (työliikenteen) liikenneturvallisuus kunnan työsuojelun toimintaohjelmaan?
- Seurataanko työmatkojen liikennetapaturmia tai liikkumistottumuksia?
- Huomioidaanko liikkumisen turvallisuus osana muuta työhyvinvoinnin edistämiseen tähtäävää toimintaa?
- Kannustetaanko työntekijöitä viisaisiin liikkumisvalintoihin työ- ja työasiamatkoilla?
- Onko työ- ja työasiamatkojen vaaranpaikkoja ja muita riskitekijöitä kartoitettu?
- Tarjoavatko kunnan eri toimipisteet edellytykset kävellessä tai pyörällä tehtäville työmatkalle?

Tekninen toimiala

- Onko liikenneturvallisuuden parantamistoimenpiteille osoitettu erillistä rahoitusta?
- Onko liikenneturvallisuutta ja kestävien kulkumuotojen toimintaedellytyksiä arvioitu maankäyttöpolitiikassa?
- Laaditaanko yleis- ja asemakaavoille tai yleis-, liikenne- ja katusuunnitelmille liikenneturvallisuusarvioita?
- Onko kunnassa määritelty yhtenäisiä käytäntöjä mm. nopeusrajoitusten, rakenteellisten hidasteiden, suojatiejärjestelyiden, moporeittien tai esimerkiksi jalankulun ja pyöräilyn erottelun osalta?
- Seurataanko kunnan liikenneturvallisuustilannetta, ja onko siitä viestitty kuntalaisten ja päättäjien suuntaan?
- Tarjotaanko kuntalaisille mahdollisuutta osallistua liikennettä ja liikenneturvallisuutta koskevaan suunnitteluun?
- Onko henkilöstö saanut riittävästi koulutusta liikenneturvallisuusasioihin?